

2. World Health Organization Mental health and forced displacement. Geneva : WHO, 2023. 28 p.
3. Patel V., Saxena S., Lund C. et al. The Lancet Commission on global mental health and sustainable development. *The Lancet*. 2018. Vol. 392. P. 1553–1598.
4. McEwen B.S. Protective and damaging effects of stress mediators. *New England Journal of Medicine*. 1998. Vol. 338. P. 171–179.
5. Di Renzo L., Gualtieri P., Pivari F. et al. Eating habits and lifestyle changes during COVID-19 lockdown. *Journal of Translational Medicine*. 2020. Vol. 18. P. 229–240.
6. UNICEF Ukraine. The impact of war on children's mental health in Ukraine. Kyiv, 2024. 35 p.
7. Felitti V.J., Anda R.F., Nordenberg D. et al. Relationship of childhood abuse and household dysfunction to many of the leading causes of death in adults. *American Journal of Preventive Medicine*. 1998. Vol. 14. P. 245–258.
8. Ministry of Health of Ukraine Стан системи охорони здоров'я України в умовах війни : аналітичний звіт. Київ, 2024. 64 с.
9. World Health Organization Ukraine emergency situation reports. Geneva : WHO, 2024. 22 p.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-640-2-68>

ПОРУШЕННЯ ХАРЧУВАННЯ ДІТЕЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ЯК ПРОБЛЕМА ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Рожнова Анастасія Михайлівна

старший викладач кафедри гігієни, медичної екології

та громадського здоров'я

Одеський національний медичний університет

м. Одеса, Україна

Стоянова Альона Петрівна

здобувач вищої освіти

Одеський національний медичний університет

м. Одеса, Україна

Рациональне харчування дітей є одним із ключових факторів формування здоров'я населення та важливою складовою системи громадського здоров'я. В умовах воєнного стану в Україні проблема

забезпечення дітей повноцінним та безпечним харчуванням набуває особливої актуальності у зв'язку зі зміною соціально-економічних умов, вимушеним переміщенням населення, порушенням логістичних ланцюгів постачання продуктів харчування та зростанням психоемоційного навантаження [1, с. 11].

Сучасні дослідження свідчать, що в умовах хронічного стресу у дітей змінюється харчова поведінка: збільшується споживання висококалорійних продуктів із надлишковим вмістом цукру, солі та насичених жирів, знижується частота вживання овочів, фруктів, молочних продуктів та джерел повноцінного білка [2, с. 24]. Такі зміни харчового раціону негативно впливають на процеси росту й розвитку дитячого організму та сприяють формуванню метаболічних порушень.

Однією з актуальних проблем громадського здоров'я є подвійний тягар порушень харчування у дітей. З одного боку, в умовах економічної нестабільності підвищується ризик дефіциту мікронутрієнтів, насамперед заліза, кальцію, вітаміну D та йоду [3, с. 37]. З іншого боку, спостерігається збільшення поширеності надлишкової маси тіла та ожиріння, що пов'язано зі зниженням фізичної активності та зростанням споживання ультраоброблених продуктів [4, с. 18].

Особливу небезпеку становить дефіцит вітаміну D у дітей, оскільки він асоціюється з порушенням формування кісткової тканини, зниженням імунної реактивності організму та підвищенням ризику розвитку хронічних захворювань [5, с. 43]. В умовах війни проблема поглиблюється через недостатнє перебування дітей на свіжому повітрі, обмеження фізичної активності та нераціональне харчування.

Важливим аспектом є вплив порушень харчування на психічне здоров'я дітей. Низка досліджень підтверджує взаємозв'язок між дефіцитом окремих нутрієнтів та підвищенням ризиком тривожних і депресивних розладів у дитячому віці [6, с. 58]. Таким чином, харчування дітей необхідно розглядати не лише як фізіологічну потребу, а й як важливий компонент профілактики психоемоційних порушень.

У сучасних умовах одним із пріоритетних напрямів громадського здоров'я є впровадження профілактичних програм, спрямованих на формування здорових харчових звичок у дітей. Важливими заходами є удосконалення системи шкільного харчування, проведення освітніх програм для батьків, контроль якості харчових продуктів та популяризація принципів здорового харчування [7, с. 29].

Таким чином, порушення харчування дітей в умовах воєнного стану є важливою медико-соціальною проблемою та потребує комплексного міжсекторального підходу з боку системи громадського здоров'я. Формування ефективних профілактичних стратегій є необхідною умовою збереження здоров'я майбутнього покоління України.

Література:

1. Грузева Т. С., Іншакова Г. В. Громадське здоров'я дітей в умовах воєнного стану. *Україна. Здоров'я нації*. 2023. № 3. С. 10–16.
2. UNICEF Child nutrition in emergencies. New York : UNICEF, 2023. 52 p.
3. Black R. E., Victora C. G., Walker S. P. et al. Maternal and child undernutrition and overweight in low-income and middle-income countries. *The Lancet*. 2013. Vol. 382. P. 427–451.
4. Monteiro C. A., Cannon G., Levy R.B. et al. Ultra-processed foods and the nutrition transition. *Public Health Nutrition*. 2018. Vol. 21. P. 5–17.
5. Holick M. F. Vitamin D deficiency. *New England Journal of Medicine*. 2007. Vol. 357. P. 266–281.
6. World Health Organization Adolescent mental health and nutrition. Geneva : WHO, 2022. 47 p.
7. Ministry of Health of Ukraine Реформа системи шкільного харчування в Україні : аналітичні матеріали. Київ, 2024. 39 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-640-2-69>

РОЗЛАДИ ХАРЧОВОЇ ПОВЕДІНКИ ЯК ПРОБЛЕМА ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Стогнієнко Єлизавета Станіславівна

здобувачка вищої освіти

Одеський національний медичний університет

м. Одеса, Україна

Рожнова Анастасія Михайлівна

старший викладач кафедри гігієни, медичної екології

та громадського здоров'я

Одеський національний медичний університет

м. Одеса, Україна

У сучасному світі проблема розладів харчової поведінки набуває все більшого поширення та стає важливою складовою громадського здоров'я. Швидкий розвиток соціальних мереж, постійний вплив стандартів краси, психологічне навантаження та стрес значно впливають на ставлення людини до власного тіла та харчування. Особливо вразливими до таких порушень є підлітки та молоді люди, оскільки саме у цьому віці